

In de slaap komt onze ziel weer tot zichzelf, het is daarom geen verloren tijd, het heeft zin en functie. Tijdens de slaap rusten we uit en treedt er lichamelijk en geestelijk herstel op. Slaap dient ervoor dat we uitgerust wakker worden en fit en energiek aan een nieuwe dag kunnen beginnen. Maar wat zegt Gods Woord, de Bijbel ons over de slaap? Psalm 127:2 zegt ons het volgende:

Het is tevergeefs, dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzo, dat Hij het Zijn beminden als in de slaap geeft.

Dit Psalmvers zegt niet alleen, dat het beter is, ijverig te slapen dan lui te waken, maar ook iets heel anders. Het is niet waar, dat de slaap alleen maar voor lichamelijk herstel dient. In deze tekst staat ook:

<<Hij geeft het immers zijn beminden in de slaap>>

- **Beminden:** In de grondtekst staat, 'Zijn beminde', zijn 'lieveling', enkelvoud. Maar het heeft wel een collectieve betekenis. Er wordt de vrome- hij/zij die met God verbonden is mee bedoeld, die alles van Adonai verwacht.

Hierin herkennen wij een veel diepere, belangrijker functie van de slaap dan uitsluitend voor lichamelijk herstel. De slaap is een hemelse gave van God. Hij schakelt ons bewustzijn zacht uit. Maar tegelijkertijd richt God Zich in het onbewuste zieleleven op die gedeelten, waar slecht Hij en Zijn engelen toegang hebben. Het is daarom aan te bevelen, dat wij als wij ons te ruste leggen, handelen zoals Ps.63:7 het beschrijft.

Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken.

We kunnen het ook zo zeggen, laat uw ziel met de Here samenzijn! Beveel Hem uw leven aan, verbonden met de bede om Zijn vrede in de uren van de slaap! Dan zal de vriendelijke Scheppershand van onze Heiland een diep en verstrekkend opbouwend werk aan uw ziel, aan uw geest en aan uw lichaam doen.

Ik loof de Here, Die mij raad heeft gegeven; zelfs 's nachts onderwijzen mij mijn nieren. Ps.16:7

- **Nieren:** Heeft hier vooral de betekenis van het geweten, werkend als aanklager. De dichter onderkend dus dat de Here zelf hem corrigeert.

Als we slapen, zijn onze hersenen net zo actief als wanneer we wakker zijn. Tijdens de **REM-slaap** zijn ze zelfs enorm bezig. **REM** staat voor 'Rapid Eye Movement', het snel bewegen van de ogen. Een van de meest opvallende karakteristieken van dit type slaap. Als de slaper van nabij bekeken zou worden, dan zouden we de oogbollen achter de, bijna gesloten oogleden heen en weer kunnen zien schieten. Tijdens de REM-slaap treden vrijwel altijd levendige dromen op en deze slaap wordt dan ook vaak de droomslaap genoemd. Twee hoofdtypen slaap zijn te onderscheiden: de gewone slaap, die onderverdeeld wordt in de diepe en lichte slaap, en de **REM-slaap**. De diepe slaap, die vooral betrokken is bij herstelprocessen, komt in het eerste deel van de nacht voor, terwijl de meer luxe, lichte slaap overwegend in het tweede deel van de nacht optreedt. De REM-slaap, die gepaard gaat met dromen, komt in regelmatige fasen tijdens de hele nacht voor. Je hersenen spelen dan een soort film af van beelden die je

overdag hebt verzameld. Dat is nodig om alle indrukken te verwerken. Alles wat we hebben meegemaakt krijgt dan z'n plekje. God is onze wijze Schepper. In de Bijbel heeft Hij dit al laten weten: ons innerlijk leven staat 's nachts niet stil. De diepste roerselen van onze ziel, of zij goed of kwaad zijn, komen tijdens de slaap naar boven. We zeggen niet voor niets: 'Laten we er eerst maar een nachtje over slapen!' We hebben dus alle reden om de Here God te loven. Zijn wijsheid is onbepaald. Het grootste bewijs van Zijn wijsheid is, dat Hij een oplossing had voor het probleem van onze zonde. Het was Zijn plan om Zijn eigen Zoon als Baby geboren te laten worden. Om Hem naar het kruis te zenden en daar de straf te dragen voor al die mensen die van nature zó verdorven zijn en Hem zó slecht hadden behandeld. Zo'n plan hadden wij niet kunnen bedenken en nog minder uitvoeren.

Maar wat verstaat onze Bijbel onder een Diepe Slaap?

Romeinen 11:8 zegt: ''...gelijk geschreven staat: God gaf hun een geest van diepe slaap, ogen om niet te zien en oren om niet te horen, tot op de dag van heden...''. Als iemand de Messias had moeten herkennen dan waren het de Joden wel, maar zij verloren hun geestelijk onderscheidingsvermogen wegens hun ongeloof. Deze tekst is afkomstig uit het boek Jesaja: ''Want de Here heeft een geest van diepe slaap over u uitgestort en Hij heeft uw ogen, de profeten, toegesloten en uw hoofden, de zieners, omhuld'' (Jes.29:10). In het Hebreeuws staat er: Een 'ruach tardemah' Het is uitdrukking met een meerwaarde. Het woord 'tardemah' (diepe slaap) kan zoiets betekenen als verdoving, narcose. Die narcose heeft dan ergens toch ook wel een heilzame bedoeling, nl. om te helpen, om te genezen. Die narcose wordt gegeven met het oog op het welslagen van een operatie. De achterliggende gedachte is dus de weg van herstel.

De diepe slaap van Adam

De eerste keer dat een 'diepe slaap' in de Bijbel voorkomt, vinden we in Genesis 2:21 ''...toen deed de Here God een diepe slaap op de mens (Adam) vallen; (Goddelijke anesthesie) terwijl deze sliep, nam Hij één van zijn ribben en sloot haar plaats toe met vlees.''. Duidelijk wordt de diepe slaap getekend als een macht van buiten af, die de mens overwelddigt en gevoelloos maakt. Na deze 'tardemah' wordt de mens van één tot twee! Uit hem wordt de vrouw gebouwd. De mannelijke kant en de vrouwelijke kant worden verzelfstandigd. Die 'tardemah' is dus een proces dat zich afspeelt in het kader van een voortgaande schepping. In die periode van verdoving gebeurt er iets heel kostbaars met de mens. Er wordt een relatie geboren, een overgang van één naar twee. Nu worden niet de dieren, maar de vrouw door Jahweh God tot de mens Adam gebracht. Daardoor wordt het in de mens gewekte verlangen gestilt en het door Jahweh God gemaakte voornemen uitgevoerd. De verbintenis tussen één man en één vrouw wordt door Jahweh God Zelf gelegd. Terecht spreken veel uitleggers bij vs.21-24 van de instelling van het monogame huwelijk door Jahweh God.

En de mens zeide: ,,Deze is ditmaal been van mijn gebeente en vlees uit mijn vlees; Men zal haar ,,Manninne'' heten, omdat zij uit den man genomen is. Gen.2:23

Het gebruikte ,,ditmaal'', ''deze keer'' heeft hier demonstratieve kracht. ,,Ditmaal'' is een tegenstelling met de keren, wanneer hij een dier een naam gaf.

Zou deze tardemah in Romeinen 11:8 ook niet het geval kunnen zijn? Er valt een 'tardemah' op Israël, een verdoving, opdat zij van één naar twee kunnen overgaan. Dan kan die overgang tot stand worden gebracht van

Israël alleen naar Israël en de volkeren. Die geest van diepe slaap, die verharding, heeft dan een positief doel. Het doel is: de verzoening van de wereld.

Er viel een diepe slaap op Abraham

In Genesis 15:12 staat: "...toen de zon op het punt stond onder tegaan, viel een diepe slaap op Abraham. En zie, hem overviel een angstwekkende, dikke duisternis." De Here God sluit een verbond met Abraham. Er valt een 'tardemah' op hem en in die diepe slaap maakt hij door wat zijn zaad zal beleven. Abraham was op dat moment nog alleen, hij had nog geen zoon, geen zaad, maar hij beleeft in de geest al wat er gaat gebeuren. Hij beleeft de overgang van één naar allen. Ook op Golgotha is er sprake van een diepe, angstwekkende duisternis, waarin Jezus komt te verkeren.

Ook hier wordt de kiem gelegd van de overgang van één naar allen.

De Ballingschap van Israël

In Romeinen 11:8 is dus sprake van die 'ruach tardemah' die over Israël komt. Zo kan Israël komen van één naar twee. Hij geeft het immers zijn beminden in de slaap (Ps.127:2). Je zou kunnen zeggen dat 'slaap' ook te maken heeft met een ballingschap. Je ziel is weg van al het aardse, van al het zichtbare. In de slaap komt de ziel weer tot zichzelf. Het is daarom geen verloren tijd, het heeft zin, een functie, ook als het om Israël gaat. Tegelijk heeft dat ook iets van bewaard worden. Zolang Israël slaapt, wordt het ook bewaard. In die slaap zit iets van: God bewaart Zijn volk buiten de tijd. En als Ik ze dan weer wakker maakt, is het net alsof de tijd even weg is geweest. Hij is het Leven, en kent de ballingschap. Hij kan Israël terug vinden. Slapen is niet tot de dood, maar wachten op U. Een geest van diep slaap, ogen om niet te zien en oren om niet te horen, tot op de dag van heden. Daar zou je Romeinen 11:15 mee kunnen verbinden: "Want indien hun verwerping de verzoening der wereld is, wat zal hun aanneming anders wezen dan leven uit de doden?" Paulus spreekt over de heidenen; de gojim beginnen in te gaan in Sion "waarop des Heren vrijgekochten bij duizenden naar Sion gaan" Heel dit gebeuren wordt prachtig profetisch omschreven in Jesaja 52:15.

" Zo zal hij vele volken doen opspringen, om hem zullen koningen verstommen, want wat hun niet verteld was, zien zij, en wat zij niet gehoord hadden vernemen zij."

Tot slot, in Romeinen 15:9-12 staan prachtige woorden van vertroosting: "...en dat de heidenen God ter wille van Zijn ontferming gaan verheerlijken, gelijk geschreven staat: daarom zal ik U loven onder de heidenen en Uw Naam met snarenspeel prijzen. En verder zegt Hij: Verheugd u, heidenen, met Zijn volk. En verder: Looft, al gij heidenen, de Here, en laten alle volken Hem prijzen. En verder zegt Jesaja: Komem zal de wortel van Isai, en Hij, die opstaat, om over de heidenen, te regeren; op hen zullen de heidenen hopen." En dat alles heeft maar één doel: eendrachtig uit één mond de God en Vader van onze Here Jezus Christus verheerlijken (Rom.15:6).

De verhouding tussen ziel en lichaam

Door hersenonderzoek wordt aan de theologie de vraag gesteld naar de verhouding tussen ziel en lichaam. Hoewel de ziel niet gereduceerd kan worden tot de hersenen is het wel duidelijk dat verstand, wil en gevoel in het brein van de mens en niet in het hart zetelen. Wie denkt dat de ziel in de hartspier zit, moet harttransplantatie principieel verwerpen. Op zich is het geen fundamentele kwestie waar de ziel zich bevindt. De ziel van de mens is de adem (ruach) die God inblaast en die tot God terugkeert bij de dood. Door deze ingeblazen adem ontstond de menselijke

ziel Hebr. Néfèsh, Gr.Psyché. De Bijbelse definitie van Geest/geest is: wind of adem. Geest, wind of adem hebben geen persoonskenmerken. De persoonskenmerken worden juist aan de ziel toegeschreven. Principieel kan worden gesteld, dat geest en ziel onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn ook in het sterven. Alleen Gods Woord volgens Hebr.4:12 kan ziel en geest scheiden en duidelijk maken dat ons zondige handelen voortkomt vanuit een ziel die losgekoppeld is van Gods Geest. De ziel bestaat uit het gevoel, de gedachte en de wil van de mens. Die met elkaar de persoonlijkheid van de mens bepalen. De ziel heeft ook bewustzijn na de dood, anders zouden de woorden van de stervende Zaligmaker voor de moordenaar troostloos geweest zijn. Toch maakt de neurowetenschappelijke kennis van het brein het moeilijker om voor te stellen dat de ziel voortleeft zonder het lichaam. Sterven is een scheiding van ziel en lichaam: met de levensadem trekt het leven zelf uit het lichaam weg. De dood blijft een gordijn waar sterfelijke mensen niet achter kunnen kijken. Christenen geloven dat God niet alleen waakt over het stof van hun lichaam, maar ook over hun ziel als die door de dood van het lichaam gescheiden wordt. Het zelfbewustzijn in de ziel is niet van de hersenactiviteit, maar van God de Schepper afhankelijk. Christenen geloven in de onsterfelijkheid van de ziel. Hoewel een ziel zonder lichaam evenzeer 'gestorven' is als een lichaam zonder ziel. Sterven is immers een scheiding van ziel en lichaam. Maar door de opstanding ten leven zullen ziel en geest weer verenigd worden met het lichaam waardoor de mens weer compleet is als een drie-eenheid. Maar toch zal ons opstandingslichaam, geheel anders zijn dan ons tegenwoordige lichaam. Het zal een verheerlijkt lichaam zijn waardoor onze lichamen hun materiële eigenschappen verliezen. Er zal geen aards vlees en bloed meer zijn, het is van een andere scheppingsorde. Want vlees en bloed kunnen dat rijk niet beërven. Nog is de Here niet gekomen, nog wacht Hij. Maar wij kijken vastberaden uit, naar het grote ogenblik, waarop wij veranderd worden en een lichaam zullen ontvangen <gelijk aan Zijn verheerlijkt lichaam> en tot Hem met onbegrijpelijke snelheid in de wolken opgenomen worden, Hem tegemoet. Wij bevinden ons nu echter in het tijdperk, waarvan Mattheüs zegt: <Terwijl de bruidegom uitbleef, werden zij allen slaperig en sliepen in>. Op dit laatste stuk van de weg staan wij allen aan het gevaar bloot, slaperig te worden en in te slapen. Zo schrijft Paulus aan Timotheüs: <maar de Geest zegt nadrukkelijk, dat in latere tijden sommige zullen afvallen van Het Geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen>. D.w.z. wie niet in de volle waarheid van de Here wandelt, wordt slaperig en staat open voor de leugenachtige leringen van demonen. De volle waarheid aanvaarden wil echter zeggen, Christus gehéél aandoen: <Maar doet de Here Jezus Christus aan>. Hij alleen is de **Weg de Waarheid** en het **Leven**. Wie Hem aantrekt, blijft wakker en ontvangt de overwinningskracht! En wanneer de slaap u reeds bevangen heeft, dan roept de Here u toe: <<Ontwaakt, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten>>.

John Bakker
30-03-2020

Geraadpleegde bronnen:

- Gods Woord, de Bijbel
- Schepping en paradijs; door DR. W.H. Gispen
- TEC;Theologische Exegetische Compilatie